

Brașov – Dramaturgie contemporană în Festival

Nicolae PRELIPCEANU

Cu fața spre public

Selecția spectacolelor pe care brașovenii le-au putut urmări, și au și făcut-o, cu atenție încordată uneori, la **Festivalul de Dramaturgie Contemporană, ediția a XX-a**, desfășurată între 14 și 22 noiembrie a.c., a fost una făcută mai ales cu fața spre public. Deși festivalul este unul competitiv, n-au abundat experimentele, și nici experiențele extreme. În schimb, publicul a fost prezent la toate spectacolele, sala de opt sute de locuri a fost plină în fiecare seară de oameni care știau ce caută la teatru. M-am mirat cel mai mult de felul cum circa șapte sute de spectatori și mai bine au urmărit cu sufletul la gură, într-o tăcere deplină, un spectacol dificil cum a fost cel cu piesa lui Juan Mayorga, **Hamelin sau Legea tăcerii**, în regia lui Claudiu Goga la Teatrul Mic. Spectacol-anchetă și discurs ascuns asupra teatrului, **Hamelin** i-a și adus, de altfel, lui Claudiu Goga Premiul pentru cel mai bun regizor. Un concurent serios la Premiul pentru cel mai bun actor a fost și Gheorghe Visu pentru rolul judecătorului din acest spectacol.

Dar am asistat și la spectacole deja uzate, oboseite de o lungă întrebuintare, cum au fost **Poker** de la Comedie, piesă de Adrian Lustig și regie de Alexandru Tocilescu, al cărui ritm drăcesc de la premieră s-a pierdut, sau **Retro** de la Nottara, pe o piesă destul de previzibil realistă a lui Aleksandr Galin, de altfel bine construită, în regia lui Tudor Țepeneag și avându-l drept cap de afiș pe Virgil Ogășanu. Parțial obosit mi s-a părut și spectacolul cu **Ultima femeie a seniorului Juan**, piesă de Leonid Juhovițki, în regia lui Vladimir Granov, unde Florin Zamfirescu mai salvează câte ceva cu farmecul și talentul lui personal, și de unde mai reții creația de un comic irezistibil a lui Mircea Constantinescu, alături de sumbra comedie pe care o joacă Ionel Mihăilescu, mereu remarcabil ca mai peste tot unde spune fie și doar câteva replici. O mențiune și pentru Irina Mazanitis, această actriță a nuanțelor și sensibilităților.

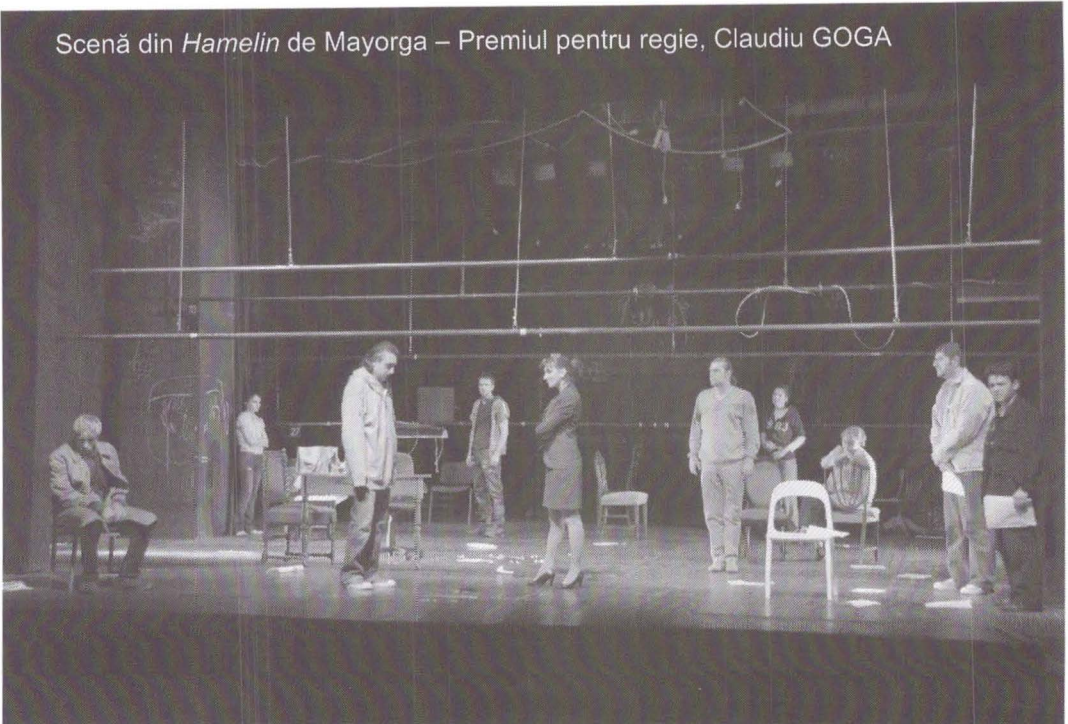
Tot printre spectacolele cu alură, să zicem, clasică, aș încadra și **Jocul regilor** de la Teatrul Evreiesc de Stat, unde Andrei Finți face un rol admirabil, de o precizie a sensibilității rar întâlnită, alături de alți doi interpreți excepționali, Maia Morgenstern și Mircea Rusu. Piesa lui Pavel Kohout e regizată de Felix Alexa, care a știut să-i dea o turnură clară, pe muchia subțire a unei tragedii traduse comic. Un spectacol care trebuie văzut neapărat.

Pe celălalt palier, dacă pot să spun așa, s-ar situa spectacolele cu alură accentuat modern-postmodernă, unde aș situa **Complexul România**, de la Teatrul Național din București, text de Mihaela Michailov, regia de Alexandra Badea; **Povestiri despre nebunia (noastră) cea de toate zilele** de Petr Zelenka, regia Radu Afrim, de la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț; și **Rock'n'Roll** de Tom Stoppard, regia Andrei Șerban și Dana Dima, de la Teatrul Național „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca. Povestea copilului care este supus anesteziei comuniste și se trezește încă înainte de revoluție, pentru a pleca apoi în Canada și a se întoarce finalmente, din **Complexul România**, agrementată cu scene din jurnalele televiziunii încă ocupate, aduce în fața spectatorilor câțiva actori remarcabili, pe tânărul Răzvan Oprea, pe mai experimentatul Mihai Calotă și pe Carmen Ungureanu, într-un rol tragic pe care și-l asumă cu

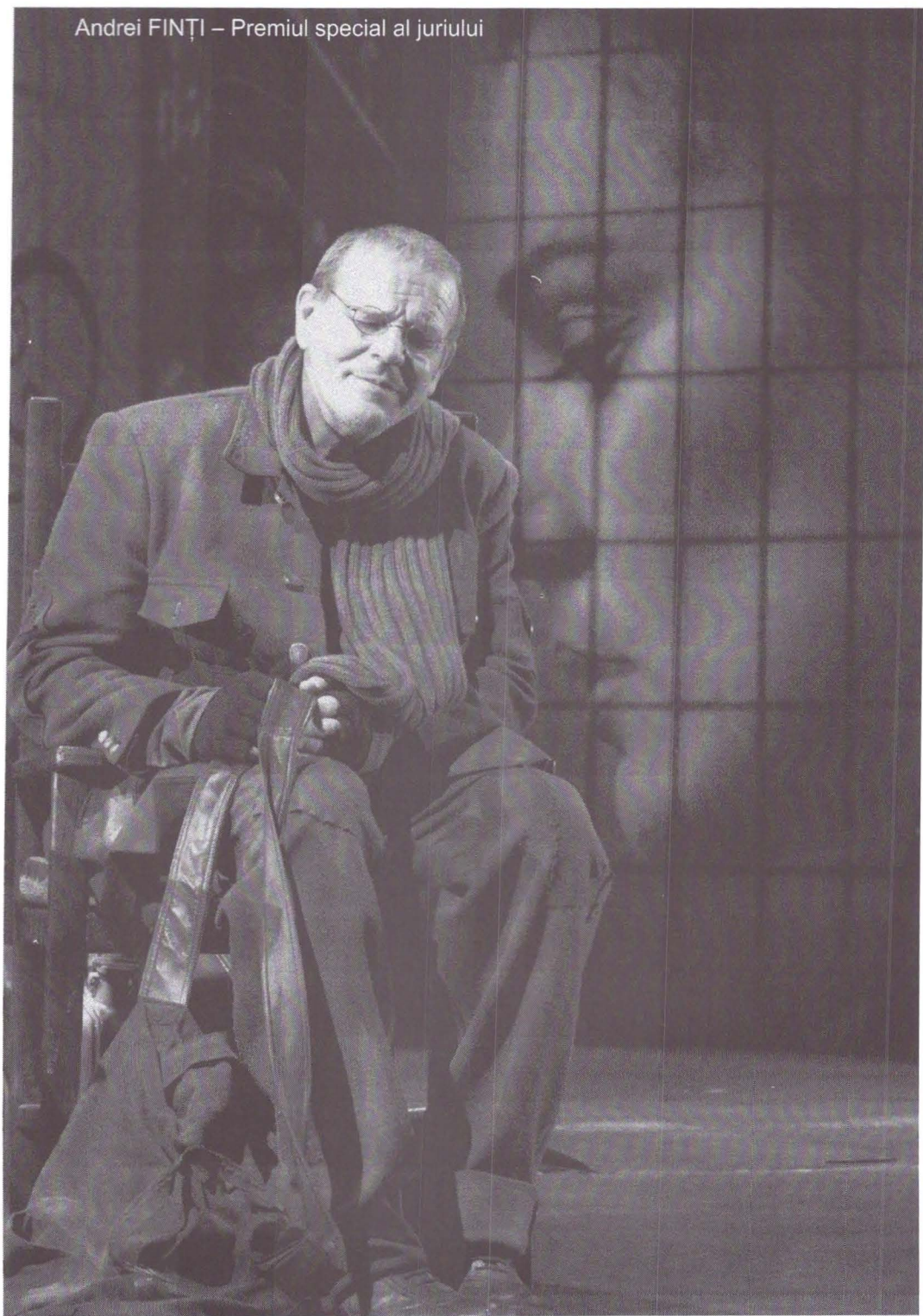
Ligia STAN și Marius CORDOȘ – Premiul pentru cel mai bun actor

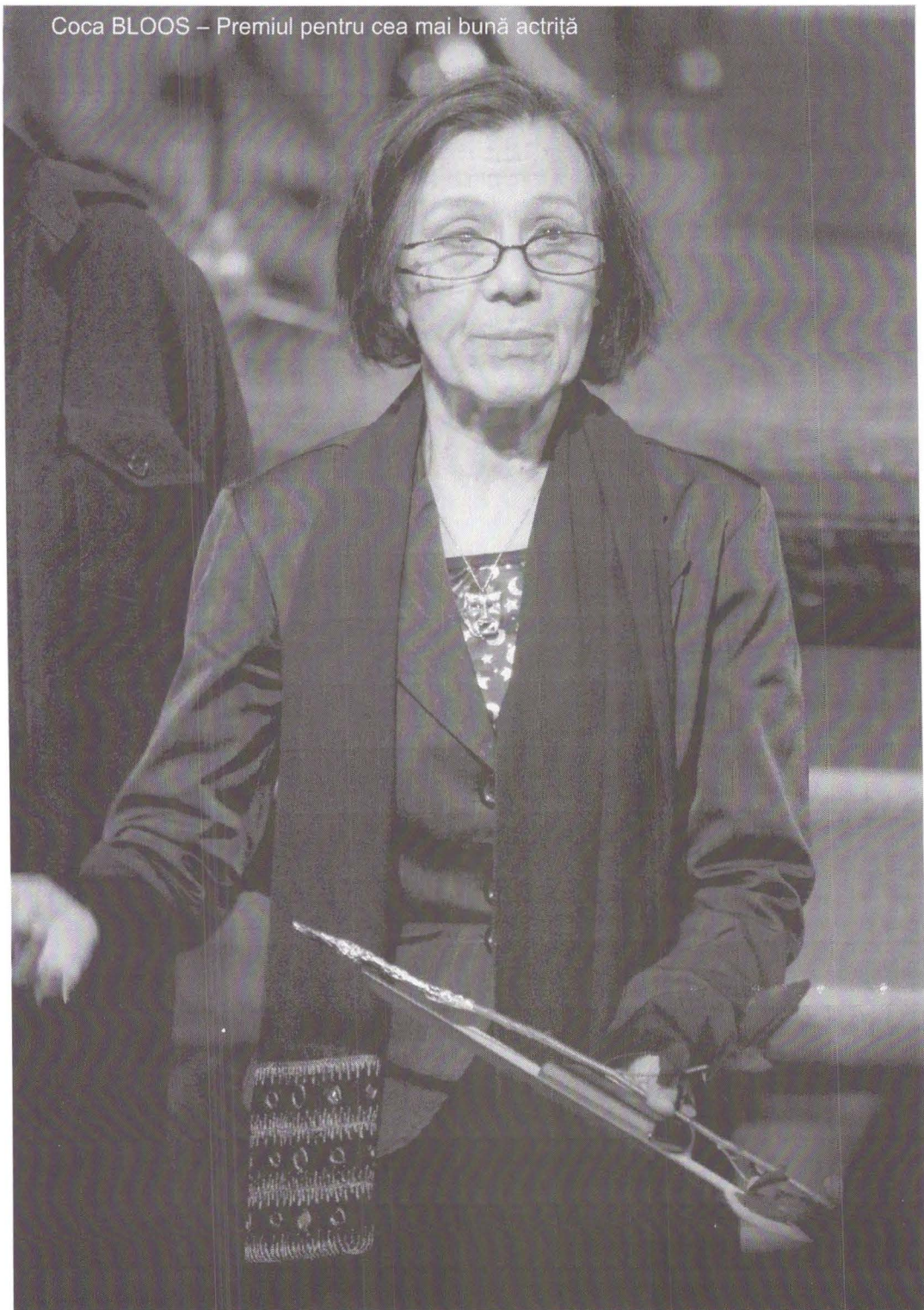
Scenă din *Hamelin* de Mayorga – Premiul pentru regie, Claudiu GOGA

Andrei FINȚI – Premiul special al juriului

Coca BLOOS – Premiul pentru cea mai bună actriță

măiestrie și sensibilitate. Destule locuri comune și rezolvări rapid-superficiale ar fi putut lipsi, dar dată fiind substanța spectacolului, el a plăcut, totuși, publicului. *Povestiri despre nebunia (noastră) cea de toate zilele*, spectacolul lui Radu Afrim jucat de obicei cu publicul pe scenă, a fost rupt în două. Cu publicul în sală, rezolvările scenografiei lui Mihai Păcurar, inspirate în mod vădit din filmul *Dogville*, nu cred că au putut fi sesizate. Au rămas totuși creațiile excepționale ale actorilor: Coca Bloos, Cezar Antal, Constantin Cojocaru și Tudor Tăbăcaru. O poveste politică este piesa lui Tom Stoppard, jucată la Cluj. *Rock'n'Roll* e o poveste despre primăvara (înăbușită) de la Praga și iarna comunistă (perpetuă) a intelectualului englez dedicat „revoluției proletare” până la capăt, pe care, personal, am văzut-o la premieră cu Andrei Șerban citind rolul profesorului universitar de la Cambridge, de data asta cu interpretul real, în persoana lui Petre Băcioiu, secundat de o foarte nuanțată și sigură pe ea Miriam Cuibus. O cezură ar constitui-o spectacolul de la „Sică Alexandrescu”, cu **Forma lucrurilor** de Neil LaBute, în regia lui Gelu Colceag, unde i-am remarcat pe Marius Cordoș și Ligia Stan, conducându-și rolurile cu seriozitate și talent. Spectacol cu publicul pe scenă, deci de Atelier, *Forma lucrurilor* aduce puțin cu piesele românești de azi despre tinerii furioși alături de care ni se întâmplă să trăim, dar cu o altă substanță. Deși povestea e destul de puțin credibilă: o studentă de la Arte își propune, și reușește, să prezinte ca lucrare de diplomă nu o sculptură, nu o pictură, nu o instalație, ci un om, un tânăr, pe care, mințindu-l că-l iubește, l-a schimbat, în formă și ea crede și în conținut, spectacolul a plăcut mai ales datorită actorilor. Rolul lui Adam din această piesă i-a adus lui Marius Cordoș Premiul pentru cel mai bun actor, împărțit (*ex aequo*), cu Răzvan Oprea, așa cum rolul Tanti Hanek din *Povestiri...* i-a mai adus Cocăi Bloos un premiu pentru Cea mai bună acتریță (l-a primit și la Festivalul de Teatru Atelier de la Baia Mare, de anul acesta). Premiul pentru cel mai bun regizor i-a revenit lui Claudiu Goga pentru *Hamelin*, iar Andrei Finți, uluit că un juriu și-a aplecat privirea spre el, a primit premiul special al acestuia (juriului), în timp ce Premiul pentru scenografie i-a revenit lui Ștefan Caragiu pentru creația sa din *Forma lucrurilor*. Marele premiu l-a luat, așa cum era de așteptat, *Jocul regilor*.

Dar festivalul nu a fost numai unul al spectacolului, el incluzând și momente dedicate textului dramatic, spectacolului sau creatorilor lui. Ca de atâtea ori, Fundația „Camil Petrescu” și Revista *Teatrul Azi* au lansat câteva dintre cele mai recente apariții din seria de dramaturgie contemporană: **Dramaturgie contemporană din Balcani**, antologie de Andreea Dumitru și **Dramaturgi basarabeni de azi**, antologie de Andreea Dumitru și Oana Borș, precum și un nou volum din seria „Galeria Teatrului Românesc”, primul dedicat unui scenograf, unul dintre cei aleși, **Dan Jitianu și bucuria comunicării**, o carte în același timp de inițiere implicită în arta arhitecturii spectacolului, de Ion Cazaban. Au vorbit despre cărți: Florica Ichim, Ioana Ieronim, Oana Borș, chiar și subsemnatul. Ca o prelungire a volumului de piese din Basarabia, spectacolul-lectură cu piesa **Volodea, Volodea** de Constantin Cheianu a fost o lecție de seriozitate și profesionalism pe care actorii brașoveni au dat-o celor care fușeresc, aiurea, câte un text, intitulându-și prestația la fel, „spectacol-lectură”.

În seara galei premiilor, când reprezentanții ai generoșilor (sper) sponsori au înmănat ce era de înmănat câștigătorilor, spectatorii brașoveni, dar și noi, cei prezenți acolo cu treabă, ca să zic așa, au putut urmări o avanpremieră cu spectacolul Teatrului „Toma Caragiu” din Ploiești, regizat de Alexandru Dabija, un cuplaj (sic!) intitulat **Prețul iubirii**, format din *Nunta* și *Cerere în căsătorie*. Prima parte a fost neconcludentă, a doua prilejuindu-le actorilor Ioan Coman și Ada Simionică prestații de mare comedie, apreciate just de public.